Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

HILADARKA: FILMSKA KRITIKA

Lejla Panjeta

Skoro svaka domaća produkcija zemalja iz regiona inklinira u nekom smislu ka ideološkim rakursima zemlje iz koje potiče film. Takodje može biti (i često jeste) postavljena u vrijeme rata ili postratnog perioda u kome se utjecaj sukoba reflektira na sadašnjost. Ne samo zato što se radi o komediji, nevjerovatna činjenica je da u filmu Hiljadarka ne postoji nikakva veza sa sukobom i proteklim ratom, niti su na bilo koji način vidljive neke nacionalističke tendencije. Ne postoji nikakav nagovještaj o ovoj temi i budućem raspadu Jugoaslavije, bilo u replikama ili u glumačkoj improvizaciji ili specifičnim govornim dijalektima. Kao da je produkcija bila izolovana dovoljno dugo da se sjećanje na sukob na prostoru bivše Jugoslavije potpuno izbrisalo, što je u manjoj ili većoj mjeri tematski okvir za skoro svaki film iz ove regije u posljednje vrijeme. U Hiljadarci, proteklih pedest godina istorije ne postoji, a film nas uvodi u postavku priče centrirane oko sukoba izmedju individualnosti i konformizma, koji se ogleda u priči od prije pola vijeka. Kroz Hiljadarku se reflektuje bivši socijalistički sistem u svakodnevnom životu, ljudskim odnosima i državnim strukturama u mikro socijalnoj strukuri (mali rudarski gradić Banovići) koji je metafora za socijalni sistem sredine prošlog vijeka, tj. današnji društven i individualni odnos prema onima na vlasti.

Ovaj film, čija se radnja dešava u Jugoslaviji nakon Drugog svjetskog rata, nema nikakve konotacije ili refleksije na nedavni rat na ovim prostorima. Autor scenarija, Zilhad Ključanin, istaknuti i poznati bosanski pisac, u svom djelu koje je čvrsta platforma filma, ali i književno djelo *per se*, izvrsno je izradio podzaplete i skoro šekspirijanske sporedne likove doveo do savršensva u komičnom manipuliranju tragedijom naracije o glavnom liku. Tragikomični žanr je izuzetno dobro postavljen u interpoliranim komičnim scenama i atmosferi sretnog završetka, sa nezaobilaznim zaključkom o nadrealnosti situacija u kojima je zatečen glavni lik bizarnom igrom sudbine. Tok dogadjaja je utoliko smiješan koliko je ozbiljan u shvaćanju nevjerovatnosti i nepredvidivosti ljudske prirode suočene sa misterioznom višom silom vladanja. Priča Hiljadarke je u osnovi priča o borbi i preživljavanju individualnosti u vremenima u kojima je društveno blato zagadilo ljudskost.

Glavne uloge u filmu tumače neka od najpoznatih imena kinemtografije ex-Jugoslavije, kao i mladi talentovani glumci iz regije. Atifa Kurtovića, glavnog lika – rudara izabranog za fotografiranje za lice na novčanici od 1.000 dinara, odlično tumači Branislav Trifunović, odišući energijom glumačke istine i preciznosti u prenošenju priče kroz hemiju svoje izvodjačke brilijantnosti. Karikaturalni portret Tita u izvedbi

Nikole Koje, je zaisigurno jedan od vizuelnih klimaksa filma. Kostimirana izvedba groteskno-nadrealističnog Maršala varira na nepogrešivoj liniji realne predstave Tita i žanrovski paradigmatične slike u komičnoj atmosferi bizarnog sna – jave socijalističkog sistema. Mlada i talentovana Aida Bukva izvrsna je u prenošenju emocija mimikom i uvjerljivom igrom očima kojom gradi zadivljujuće odnose.

Neosporno ukorijenjen u kinematografiji bivše Jugosalavije, zajedno sa hrvatskim i srpskim filmom, savremeni bosanski film razvija jedno kompaktno filmsko iskustvo u naraciji i autorskom stilu, jednako kao i u koprodukcijama sa susjednim zemljama. Ovo narativno jugoslovensko filmsko iskustvo reflektira se u novoj bosanskoj komediji Hiljadarka, filmu koji je produciran i sniman u Bosni, koproduciran i u glumačkoj podjeli, koja obuhvata poznate glumce iz Hrvatske, Srbije i Crne Gore. Ovo je istinsko jugoslovensko kinematografsko iskustvo u sektoru glume, iako ne u finansijskom smislu, s obzorom da se rijetko sreće bezuslovna novčana podrška države u filmskom sektoru kakva je postojala u sistemu bivše Jugoslavije.

Lejla Panjeta

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.